

Recommendation of the Committee of Ministers to member states on the management by prison administrations of life sentence and other long-term prisoners

Unofficial translation into Latvian

Recommandation du Comité des Ministres aux Etats membres concernant la gestion par les administrations pénitentiaires des condamnés à perpétuité et des autres détenus de longue durée

Traduction non officielle en letton

Ministru komitejas ieteikums dalībvalstīm par cietuma administrācijas izturēšanos pret uz mūžu ieslodzītajiem un ilgtermiņa ieslodzītajiem

© Council of Europe, original English and French versions

Text originated by, and used with the permission of, the Council of Europe. This unofficial translation is published by arrangement with the Council of Europe, but under the sole responsibility of the translator.

* * * * *

© Conseil de l'Europe, versions originales en anglais et français

Le texte original provient du Conseil de l'Europe et est utilisé avec l'accord de celui-ci. Cette traduction est réalisée avec l'autorisation du Conseil de l'Europe mais sous l'unique responsabilité du traducteur.

EIROPAS PADOME

MINISTRU KOMITEJA

Ministru komitejas Ieteikums Rec(2003)23 dalībvalstīm par cietuma administrācijas izturēšanos pret uz mūžu ieslodzītajiem un ilgtermiņa ieslodzītajiem

(Pieņemta Ministru komitejā 2003. gada 9. oktobrī ministru palīgu 855. sanāksmē)

Ministru komiteja saskaņā ar Eiropas Padomes statūtu 15. panta b. punktu,

uzskatot, ka Eiropas Padomes dalībvalstu interesēs ir izveidot kopīgus principus par brīvības atņemšanas sodu izpildi, lai nostiprinātu starptautisko sadarbību šajā jomā,

uzskatot, ka, no vienas puses, lai izpildītu brīvības atņemšanas sodus, ir jānodrošina līdzsvars starp drošības pasākumiem, labas pārvaldības un disciplīnas nodrošināšanu soda izciešanas iestādēs, bet, no otras puses, ieslodzītajiem ir jānodrošina pieņemami dzīves apstākļi, aktīvs režīms un sagatavošana atbrīvošanai,

uzskatot, ka pret ieslodzītajiem ir jāizturas tādā veidā, kas būtu piemērots katram indivīdam, un tam jāatbilst tiesiskuma, taisnīguma un godīguma principam,

atsaucoties uz rezolūciju par ilgtermiņa sodu piemērošanu, kuru Eiropas tieslietu ministri pieņēma 2001. gada oktobrī 24. konferencē Maskavā,

uzskatot, ka nāves soda atcelšanas dēļ dalībvalstīs palielinās uz mūžu ieslodzīto skaits,

norūpējusies par to, ka daudzās valstīs palielinās ilgtermiņa ieslodzīto skaits un viņu soda ilgums, kas veicina cietumu pārapdzīvotību un var nelabvēlīgi ietekmēt efektīvu un humānu izturēšanos pret ieslodzītajiem,

paturot prātā, ka to principu īstenošana, kas izklāstīti Ieteikumā Nr. R (99) 22 par pārapdzīvotību brīvības atņemšanas iestādēs un ieslodzīto skaita palielināšanos, kā arī, ja cietuma administrācijai tiks nodrošināti vajadzīgie līdzekļi un darbinieki, būtiski samazināsies izturēšanās problēmas, kas saistītas ar ilgtermiņa ieslodzījumu, un ļaus nodrošināt drošākus un labākus ieslodzījuma apstākļus,

uzskatot, ka tiesību aktiem un praksei, kas saistīti ar izturēšanos pret uz mūžu un ilgtermiņa ieslodzītajiem, ir jāatbilst prasībām, kas iestrādātas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijā un kas tiek ievērotas to institūciju praksē, kurām uzticēta šīs konvencijas piemērošana,

paturot prātā to principu samērīgumu, kas iekļauti iepriekš pieņemtos ieteikumos, proti:

- Ieteikumā Nr. R (82) 16 par brīvības atņemšanas iestāžu atstāšanu;
- Ieteikumā Nr. R (82) 17 par īpaši bīstamu noziedznieku paturēšanu ieslodzījumā un par tiem piemērojamo režīmu;
- Ieteikumā Nr. R (84) 12 par ieslodzītajiem ārvalstniekiem;
- Ieteikumā Nr. R(87) 3 par Eiropas cietumu noteikumiem;
- Ieteikumā Nr. R (87) 20 par sabiedrības reakciju uz nepilngadīgo noziedzību;
- Ieteikumā Nr. R (89) 12 par izglītību brīvības atņemšanas iestādēs;
- Ieteikumā Nr. R (92) 16 par Eiropas noteikumiem par sabiedrībā izciešamiem sodiem un piespiedu līdzekļiem;
- Ieteikumā Nr. R (97) 12 par sodu un piespiedu līdzekļu izpildes personālu;
- Ieteikumā Nr. R (98) 7 par brīvības atņemšanas iestādes veselības aprūpes ētiskajiem un organizatoriskajiem aspektiem;
- Ieteikumā Nr. R (99) 22 par pārapdzīvotību brīvības atņemšanas iestādēs un ieslodzīto skaita palielināšanos;
- Ieteikumā Rec(2000)22 dalībvalstīm par to, kā uzlabot Eiropas noteikumu par sabiedrībā izciešamiem sodiem un piespiedu līdzekļiem izpildi;
- Ieteikumā Nr. Rec(2003)22 par nosacītu pirmstermiņa atbrīvošanu,

dalībvalstu valdībām iesaka:

- savos tiesību aktos, politikā un praksē, kas saistīta ar izturēšanos pret uz mūžu un ilgtermiņa ieslodzītajiem, ievērot principus, kas norādīti šā ieteikuma pielikumā;
- nodrošināt, ka šis ieteikums un pievienotais ziņojums tiek izplatīts pēc iespējas plašākā interesentu lokā.

Ieteikuma Rec(2003)23 pielikums

Uz mūžu ieslodzītā un ilgtermiņa ieslodzītā definīcijas

1. Saskaņā ar šo ieteikumu uz mūžu ieslodzītais ir persona, kas izcieš mūža ieslodzījumu. Ilgtermiņa ieslodzītais ir persona, kurai ir piespriesta brīvības atņemšana uz pieciem vai vairāk gadiem.

Vispārējie mērķi

2. Mērķi, kas saistīti ar izturēšanos pret uz mūžu ieslodzītajiem un citiem ilgtermiņa ieslodzītajiem, ir jābūt šādiem:

- nodrošināt to, ka cietumi ir droši gan ieslodzītajiem, gan tā personālam un apmeklētājiem;
- novērst mūža un ilgtermiņa ieslodzījuma negatīvo ietekmi;
- paplašināt un uzlabot ieslodzīto iespējas, lai pēc atbrīvošanas viņi varētu reintegrēties sabiedrībā un turpināt dzīvi, ievērojot likumus.

Vispārējie principi par izturēšanos pret uz mūžu ieslodzītajiem un citiem ilgtermiņa ieslodzītajiem

3. Vērtība jāpievērš uz mūžu un ilgtermiņa ieslodzīto rakstura īpašībām, un jāņem tās vērā, lai izveidotu soda izpildes pasākumu plānus (individualizācijas princips).

4. Dzīvei cietumā jābūt organizētai tādā veidā, lai tā pēc iespējas vairāk līdzinātos dzīvei sabiedrībā (normalizācijas princips).

5. Dzīvojot cietumā, ieslodzītajiem jānodod iespēja uzņemties personas individuālo atbildību (individuālās atbildības princips).

6. Jānosaka atšķirības starp riskiem, kurus uz mūžu ieslodzītie un citi ilgtermiņa ieslodzītie rada pārējai sabiedrībai, paši sev, citiem ieslodzītajiem un tām personām, kas strādā cietumā vai to apmeklē (aizsardzības un drošības princips).

7. Vērtība jāpievērš tam, lai, pamatojoties tikai uz soda veidu, netiktu turēti šķirti uz mūžu ieslodzītie un ilgtermiņa ieslodzītie (nenošķiršanas princips).

8. Uzraudzība pār ieslodzīto dzīves vai ilgtermiņa sodu izpildes pasākumu īstenošanu jāveic ar mērķi, lai ieslodzītajam nodrošinātu progresīvu pārvietošanu cietumu sistēmā (soda progresīvās izpildes princips).

Soda izpildes pasākumu plānošana

9. Lai sasniegtu vispārējos mērķus un ievērotu iepriekš minētos principus, katram ieslodzītajam jāizstrādā detalizēts soda izpildes pasākumu plāns. Šo plānu sagatavošanā un izstrādē, jo īpaši ieslodzījuma beigu posmā, pēc iespējas biežāk jāiesaista arī ieslodzītais, kā arī cieši jāsadarbojas ar iestādi, kas uzrauga no ieslodzījuma atbrīvotās personas, un citām attiecīgajām iestādēm.

10. Soda izpildes pasākumu plānos jāiekļauj katra ieslodzītā riska un vajadzību novērtējums, un tas jāizmanto, lai nodrošinātu sistemātisku pieeju šādiem jautājumiem:

- sākotnējam ieslodzīto izvietojumam;
- progresīvai pārvietošanai cietumu sistēmā, pakāpeniski pārvietojot ieslodzīto no stingrāka uz brīvāka režīma ieslodzījumu vietām un, labākajā gadījumā, beigu posmā piemērojot atklāta režīma nosacījumus, piemēram, sabiedrībā;
- piedalīšanos darba, izglītības, apmācības un citos pasākumos, kas piedāvā lietderīgi izmantot cietumā pavadīto laiku un palielina iespēju, ka pēc atbrīvošanas ieslodzītais spēs reintegrēties sabiedrībā;
- iesaistīšanās pasākumos un piedalīšanos programmās, kas izstrādātas ar mērķi mazināt risku un apmierināt vajadzības, lai novērstu nekārtības cietumos un likumpārkāpuma atkārtotu izdarīšanu pēc atbrīvošanas;
- piedalīšanos atpūtas un citās darbībās, lai mazinātu vai novērstu mūža un ilgtermiņa ieslodzījuma negatīvo ietekmi;
- apstākļus un uzraudzības pasākumus, kas sekmē to, ka pēc nosacītas pirmstermiņa atbrīvošanas bijušie ieslodzītie ievēro likumus un reintegrējas sabiedrībā.

11. Soda izpildes pasākumu plānošana jāsāk pēc iespējas ātrāk pēc likumpārkāpēja nokļūšanas ieslodzījuma vietā; šis plāns ir regulāri jāpārskata, un, ja nepieciešams, tajā jāizdara labojumi.

Riska un vajadzību novērtējums

12. Cietuma administrācijai jāveic rūpīgs novērtējums, lai noteiktu, vai atsevišķi ieslodzītie neapdraud sevi un citus ieslodzītos. Saistībā ar šo novērtējumu jānosaka, vai atsevišķi

ieslodzītie neapdraud sevi, citus ieslodzītos, cietuma personālu un apmeklētājus vai sabiedrību, kā arī jānovērtē viņu bēgšanas iespējamība un tas, vai viņi atkārtoti izdarīs smagu noziegumu cietuma atstāšanas laikā vai pēc atbrīvošanas.

13. Vajadzību novērtējums jāveic ar mērķi, lai noteiktu ieslodzītā personīgās vajadzības un viņa īpašības, kas ir saistītas ar izdarīto likumpārkāpumu un kaitīgo rīcību ("kriminogēnās vajadzības"). Kriminogēnās vajadzības jānodrošina tik lielā mērā, lai samazinātu iespēju, ka ieslodzītais šo likumpārkāpumu un kaitīgo rīcību atkārtos soda izciešanas laikā vai pēc atbrīvošanas.

14. Sākotnējais riska un vajadzību novērtējums jāveic attiecīgi apmācītiem darbiniekiem, un to ieteicams veikt novērtēšanas centrā.

15. a. Jāizmanto mūsdienīgi riska un vajadzību novērtēšanas norādījumi, piemēram, norādījumi par lēmumiem par mūža un ilgtermiņa ieslodzījuma soda izpildi.

b. Tā kā riska un vajadzību novērtēšanas norādījumos vienmēr atrodamas atsevišķas nepilnības, tos nedrīkst izmantot kā vienīgo metodi lēmuma pieņemšanā, bet ir jāizmanto arī citi novērtējuma veidi.

c. Jāveic visa riska un vajadzību novērtēšanas norādījumu analīze, lai uzzinātu to priekšrocības un trūkumus.

16. Tā kā ne bīstamībai, ne kriminogēnām vajadzībām nav raksturīga stabilitāte, tad attiecīgi apmācītiem darbiniekiem regulāri vai tad, ja nepieciešams, ir jāveic riska un vajadzību novērtējums, lai izpildītu prasības par soda izpildes pasākumu plānošanu.

17. Riska un vajadzību novērtējumiem vienmēr jābūt saistītiem ar riska un vajadzību vadību. Tāpēc šajos novērtējumos jāsniedz informācija par izvēlētajiem ieviešanas pasākumiem vai jau izvēlēto pasākumu labojumiem.

Aizsardzība un drošība cietumā

18. a. Cietumos kontrole jānodrošina, izmantojot dinamisko drošību, kas pastāv, ja darbiniekiem ir pozitīva attieksme pret ieslodzītajiem, kas balstīta uz stingrību un godīgumu, kā arī, ja darbiniekiem ir izpratne par ieslodzīto stāvokli un viņi apzinās risku, ko rada atsevišķi ieslodzītie.

b. Ja tiek izmantotas tehniskas ierīces, piemēram, trauksmes signāls un videonovērošanas kameras, tad tām vienmēr jābūt pielāgotām dinamiskās drošības modelim.

c. Ievērojot vajadzīgo drošību, personas, kas ikdienā kontaktējas ar ieslodzītajiem, cietuma robežās nedrīkst nēsāt ieročus, tostarp arī šaujammieročus un stekus.

19. a. Soda izpildes režīms cietumā jāorganizē tādā veidā, lai būtu iespējams ātri reaģēt gadījumā, ja mainās aizsardzības un drošības prasības.

b. Ieslodzīto izvietošana atsevišķos cietumos vai izolētās cietuma daļās jāveic, pamatojoties uz detalizētu riska un vajadzību novērtējumu un to, cik būtiski ieslodzītos ievietot tādā vidē, kas, ņemot vērā viņu vajadzības, visefektīvāk samazinās iespējamos draudus.

-
- c. Īpašs risks un izņēmuma apstākļi, tostarp ieslodzīto lūgumi, var izraisīt atsevišķu ieslodzīto šķirtu turēšanu. Jāveic viss iespējamais, lai no tās izvairītos, bet, ja tas nav iespējams, jāsamazina nošķiršanas ilgums.
20. a. Soda izciešanas režīma visbargāko apstākļu nodaļas jāizmanto tikai galējas nepieciešamības gadījumā, un izvietošana šādās vienībās ir regulāri jāpārskata.
- b. Soda izciešanas režīma visbargāko apstākļu nodaļā ieslodzītajiem, kas var uzsākt bēgšanas mēģinājumu vai to realizēt, jānodrošina atšķirīgs soda izpildes režīms atšķirībā no tiem ieslodzītajiem, kas apdraud citus ieslodzītos un/vai cietuma personālu un apmeklētājus.
- c. Ņemot vērā ieslodzītā uzvedību un drošības prasības, soda izciešanas režīma visbargāko apstākļu nodaļā soda izpildes režīma laikā jācenšas nodrošināt mierīga gaisotne, jāatļauj saskarsme ieslodzīto starpā, jānodrošina pārvietošanās brīvība vienības iekšienē un jāpiedāvā vairākas nodarbes.
- d. Attiecībā uz izturēšanos pret bīstamiem ieslodzītajiem ir jāievēro principi, kas iestrādāti Ieteikumā Nr. R (82) 17 par īpaši bīstamu noziedznieku turēšanu ieslodzījumā un par tiem piemērojamo režīmu.

Mūža un ilgtermiņa ieslodzījuma negatīvās ietekmes novēršana

21. Lai mazinātu un novērstu mūža un ilgtermiņa ieslodzījuma negatīvo ietekmi, cietuma administrācijai:

- jānodrošina, ka soda izciešanas sākumā un, ja vajadzīgs, arī vēlākos posmos, ieslodzītajam tiek izskaidrota cietumā pastāvošā kārtība, cietuma iekšējās kārtības noteikumi, kā arī viņa pienākumi un tiesības;
- laikā, kuru ieslodzītais pavada cietumā, viņam pēc iespējas biežāk jānodrošina iespējas pieņemt individuālus lēmumus;
- jāpiedāvā atbilstoši materiālie apstākļi un iespējas fiziskai, intelektuālai un emocionālai attīstībai;
- jānodrošina pieņemamas un to izmantotājiem piemērotas cietuma telpas, mēbeles un iekārtojums.

22. Jāpieliek visas pūles, lai netiktu pārtraukta saikne ar ģimeni. Tādēļ:

- ieslodzītie iespēju robežās jāizvieto tajos cietumos, kas atrodas vistuvāk viņu ģimeņu vai tuvu radnieku dzīvesvietai;
- sarakste, sarunas pa telefonu un apmeklējumi jānodrošina pēc iespējas biežāk, kā arī jānodrošina to privātums. Taču tad, ja tas mazina drošību cietumā vai ja tas ir pamatots riska novērtējumā, šādiem kontaktiem jānotiek, ievērojot attiecīgus drošības pasākumus, piemēram, veicot sarakstes kontroli un pārmeklēšanu pirms apmeklējuma un pēc tā.

23. a. Jāveicina saskarsme ar ārpasauli, piemēram, jānodrošina pieeja laikrakstiem, radio un televīzijai, kā arī jāatļauj tikties ar citām personām.

- b. Jāveicina tas, lai ieslodzītajiem tiktu piešķirtas dažādas cietuma atstāšanas atļaujas, ja nepieciešams, apsardzes pavadībā, ņemot vērā principus, kas izklāstīti Ieteikumā Nr. R (82) 16 par brīvības atņemšanas iestāžu atstāšanu.

24. Ir jānodrošina ieslodzītajiem nepieciešamās konsultācijas, palīdzība un atbalsts, lai:

- viņi pieņemtu to, ka ir izdarījuši likumpārkāpumu, nodarījuši kaitējumu cietušajai personai un viņos rastos vainas apziņa;
- samazinātu pašnāvības risku, jo īpaši uzreiz pēc notiesāšanas;
- novērstu ilgtermiņa ieslodzījuma negatīvo ietekmi, piemēram, ievietošanu ārstniecības iestādē, pasivitāti, zemu pašvērtējumu un depresiju.

Uz mūžu ieslodzīto un citu ilgtermiņa ieslodzīto īpašās kategorijas

25. Cietuma iestādēm jāņem vērā repatriācijas iespējas, kuras ieslodzītajiem ārvalstniekiem nosaka Eiropas Padomes konvencija par notiesāto personu nodošanu soda izciešanai vai divpusējas vienošanās starp attiecīgajām valstīm. Ieslodzītie ārvalstnieki ir jāinformē par šīm iespējām. Ja repatriāciju nav iespējams veikt, tad cietuma vadīšanā un praktiskajā darbā jāievēro principi, kas noteikti Ieteikumā Nr. R (84) 12 par ieslodzītajiem ārvalstniekiem.

26. Jāpieliek visas pūles, lai neaizsargātākos ieslodzītos pasargātu no draudiem un sliktas izturēšanās no citu ieslodzīto puses. Ja aizsargāšanas dēļ ir vajadzīga šķirta turēšana no citiem ieslodzītajiem, tad jāizvairās no pilnīgas šo ieslodzīto izolācijas un jānodrošina droša un atbalstoša vide.

27. Attiecīgi jārikojas, lai speciālists varētu laicīgi noteikt to ieslodzīto diagnozi, kuri ir vai ir kļuvuši garīgi nestabili, un lai sniegtu viņiem piemērotu palīdzību. Jāievēro norādījumi, kas ietverti Ieteikumā Nr. R (98) 7 par brīvības atņemšanas iestādes veselības aprūpes ētiskajiem un organizatoriskajiem aspektiem.

28. Gados veciem ieslodzītajiem ir jāsniedz palīdzība, lai viņi būtu fiziski un garīgi veseli. Tāpēc cietuma administrācijai ir jānodrošina:

- pieeja piemērotiem diagnostiskiem un ārstnieciskiem pakalpojumiem;
- darba un fiziskas darbības iespējas, kā arī citas darbības, kas ir piemērotas atsevišķa ieslodzītā fiziskajām un garīgajām spējām;
- diētiski sabalansēts uzturs, ņemot vērā īpaša uztura vajadzības.

29. a. Lai nodrošinātu neārstējami slimiem ieslodzītajiem cienīgu nāvi, ir jāapsver iespēja viņus atbrīvot no cietuma, lai par viņiem kāds varētu parūpēties un lai viņi nomirtu ārpus cietuma. Jebkurā gadījumā cietuma administrācijai ir jāpieliek visas pūles, lai šiem ieslodzītajiem un viņu ģimenēm tiktu sniegts atbilstošs atbalsts un palīdzība.

b. Šiem ieslodzītajiem jāsaņem nepieciešamā palīdzība, lai nokārtotu vēlamos praktiskos pasākumus, piemēram, testamenta izveidošanu, apbedīšanas pasākumus utt.

30. a. Tā kā ir ļoti maz sieviešu, kuras izcieš ilgtermiņa vai mūža ieslodzījumu, viņu soda izpildes pasākumu plānošana ir jāveic ļoti rūpīgi, lai tiktu ievērotas viņu īpašās vajadzības.

b. Jāpieliek īpašas pūles, lai ieslodzītās sievietes:

- netiktu sociāli izolētas un pēc iespējas vairāk iekļautos pārējo ieslodzīto sieviešu sabiedrībā;
- saņemtu īpašu palīdzību, ja pret viņām ir izdarīta fiziska, emocionāla vai seksuāla

vardarbība.

- c. Mātēm, kas izcieš mūža vai ilgtermiņa ieslodzījumu, nedrīkst aizliegt tikties ar viņu mazajiem bērniem, pamatojoties tikai uz noteikto sodu. Ja mazie bērni paliek kopā ar savu māti, tad cietuma administrācijai ir jānodrošina attiecīgi apstākļi.

31. Speciāla uzmanība jāpievērš tām problēmām, ko var radīt ieslodzītie, kuriem visa atlikusī dzīve būs jāpavada cietumā. Viņu soda izciešanas pasākumu plānam jābūt dinamiskam, un viņiem ir jānodod iespēja gūt labumu no dalības lietderīgās darbībās un piemērotās programmās, tostarp no iekļaušanās pasākumiem un psiholoģiskiem pakalpojumiem, kas paredzēti, lai šiem ieslodzītajiem palīdzētu izciest noteikto sodu.

32. a. Nepilngadīgie ieslodzītie, kuriem piespriests ilgs ieslodzījums, sodu izcieš iestādēs vai cietumu atsevišķās nodaļās, kas ir piemērotas viņu īpašajām vajadzībām.

b. Nosakot soda izpildes režīmu un veidojot soda izpildes plānu nepilngadīgajiem, ir jāņem vērā principi, kas izklāstīti Starptautiskajā konvencijā par bērna tiesībām un Ieteikumā Nr. R (87) 20 par sabiedrības reakciju uz nepilngadīgo noziedzību, kā arī jāpievērš uzmanība:

- noteikumiem par atbilstošu izglītošanu un apmācīšanu;
- vajadzībai būt tuvā saskarsmē ar viņu vecākiem un ģimeni;
- noteikumiem par atbilstošu atbalstu un norādījumiem, kas sekmē morālo attīstību;
- vajadzībām, kas saistītas ar sportošanu un brīvā laika pavadīšanu;
- plānošanai, lai nodrošinātu pāreju no nepilngadīgā soda izpildes režīma uz pieaugušā soda izpildes režīma, ņemot vērā nepilngadīgās personas attīstību.

Uz mūžu un ilgtermiņa ieslodzīto reintegrācijas plānošana

33. Lai uz mūžu ieslodzītie un citi ilgtermiņa ieslodzītie pārvarētu problēmas, kas rodas, ja pēc ilgstošas atrašanās ieslodzījumā persona sāk likumpaklausīgu dzīvi sabiedrībā, šo ieslodzīto atbrīvošanai ir jā sagatavojas laikus un jāņem vērā:

- vajadzība pēc īpašiem pirmsatbrīvošanas un pēc atbrīvošanas plāniem, kuros izvērtēts iespējamais risks un vajadzības;
- iespēja, ka pēc atbrīvošanas tiek turpinātas programmas, iekļaušanās pasākumi vai sniegta palīdzība, kuru ieslodzītajam sniedza soda izciešanas laikā;
- tas, ka ir jāpanāk cieša sadarbība starp cietuma administrāciju, iestādi, kas uzrauga no ieslodzījuma atbrīvotās personas, un sociālajiem un medicīniskās aprūpes dienestiem.

34. Piešķirot un īstenojot uz mūžu ieslodzīto un citu ilgtermiņa ieslodzīto nosacītu pirmstermiņa atbrīvošanu, jāņem vērā principi, kas izklāstīti Ieteikumā Rec(2003)22 par nosacītu pirmstermiņa atbrīvošanu.

Atkārtoti apcietinātie ieslodzītie

35. Ja pēc nosacītas pirmstermiņa atbrīvošanas atcelšanas uz mūžu vai ilgtermiņa ieslodzītais atgriežas cietumā, jāturpina ievērot turpmāk minētie principi. Jāveic riska un kriminogēno vajadzību papildu novērtējums, un tas jāizmanto, lai izvēlētos piemērotu izvietojumu un turpmākos iekļaušanās pasākumus ar mērķi sagatavot ieslodzīto pirmstermiņa atbrīvošanai un reintegrācijai sabiedrībā.

Personāls

36. Pieņemot personālu darbā, veicot viņu atlasī un apmācību, izvērtējot darba un pārvietošanās apstākļus, kā arī personāla profesionalitāti darbā ar uz mūžu ieslodzītajiem vai citiem ilgtermiņa ieslodzītajiem, jāievēro principi, kas norādīti Ieteikumā Nr. R (97) 12 par sodu un piespiedu līdzekļu izpildes personālu.

37. a. Tā kā personālam, kas strādā ar uz mūžu un ilgtermiņa ieslodzītajiem, rodas dažādas grūtības, kuras rada šie ieslodzītie, viņiem ir jānodrošina īpaša apmācība, kas vajadzīga darba pienākumu izpildei.

b. Personāls ir īpaši jāapmāca, lai tam būtu izpratne par dinamisku drošību un lai tas varētu to izmantot, lai pildītu darba pienākumus.

c. Vecākiem darbiniekiem, speciālistiem un uzraudzības darbiniekiem ir jāsniedz papildu apmācība, lai viņi varētu paskaidrot zemāka ranga darbiniekiem to, kā nodrošināt dinamisko drošību.

38. Tā kā pastāv risks, ka darbinieki var ļaunprātīgi izmantot ilgtermiņa ieslodzītos, ir jāveicina darbinieku pārvietošana un rotācija.

39. Regulāri jāorganizē dažādu darbinieku sanāksmes un diskusijas, lai panāktu un nodrošinātu līdzsvaru starp saprotošu attieksmi pret ieslodzīto problēmām un stingru kontroli.

Zinātniskā izpēte

40. Ir jāveic izpēte par mūža un ilgtermiņa ieslodzījuma ietekmi, īpašu uzmanību pievēršot faktoriem, kas rada kaitīgu ietekmi un sekmē pielāgošanos dzīvei cietumā.

41. Ir jāveic zinātnisks novērtējums un jāpublicē to programmu efektivitātes rezultāti, kas izstrādātas, lai uzlabotu reintegrāciju sabiedrībā pēc atbrīvošanas no cietuma.